

Vzdělávací obor: **Hudební, taneční a dramatická výchova**

Očekávaný výsledek učení: UAK-HTD-001-ZV9-003
Využívá osvojené postupy, prostředky kreativního tance k vnímání vlastního těla, k osobitému pohybovému a tanečnímu vyjadřování a k vlastní tvorbě.

Popis úrovně **Splněno**

- Zachází se svým tělem s respektem a citem na základě znalostí vlastních pohybových dispozic.
- Využívá své znalosti časových a prostorových aspektů pohybu.
- Obohacuje svůj taneční projev některými dynamickými kvalitami pohybu.
- Vnímá hudební doprovod a propojuje pohyb s hudbou.
- Pohybově/tanečně ztvární námět podle vlastního výběru, například hudební skladbu, báseň, obraz, náladu, objekt, myšlenku.
- Při pohybovém/tanečním projevu se soustředí na pohyb svého těla a svůj vnitřní prožitek.

Motivační karty – hodnoty a emoce

Autorka materiálu: Michaela Suša

Anotace

V této aktivitě žáci rozvíjejí hudební, taneční/pohybovou tvorbu a jiné výrazové prostředky (gesta, řeč těla). Učí se rozpoznat a porozumět řeči těla. Rozvíjejí schopnost naslouchat si, spolupracovat, pozorovat a komunikovat (verbálně i neverbálně). Metodický materiál na úložišti obsahuje popis tvůrčí aktivity, ve které žáci pomocí vlastního pohybu zpracovávají motivační karty životních hodnot a emocí. Pomocí internetu (Spotify, YouTube) si vyhledávají vlastní hudbu, která daný pohyb doprovodí. Dochází k propojení obsahu Taneční a pohybové výchovy a Hudební výchovy. Při reflexi sdílejí žáci své zkušenosti a pocity ze společné práce a prezentace jejich výsledků. Pojmenovávají své potřeby a svou roli v tvůrčím procesu využívajícím prostředků pohybu / tance a hudby.

Zadání pro žáky

Životní hodnoty (žáci byli předem seznámeni s životními hodnotami, dokážou se v nich orientovat, vědí, co se od nich očekává a jak je mohou pohybově zpracovat – viz Metodický komentář pro učitele).

Tvorba:

Žáci se rozdělí do skupin. Mohou pracovat i ve dvojici, záleží, s kým si více rozumí. Vyberou si jednu životní hodnotu, která jim je nejbližší nebo která je inspiruje k pohybu. Následně si zvolí hudbu. Mohou používat internet, mobil, počítač. Dostanou asi 10–15 minut na zpracování – pohybem ztvárnit životní hodnotu na hudbu, která pohyb podporuje. Učitel během samostatné tvorby prochází mezi skupinami, sleduje žáky. Kdyby si náhodou někdo nevěděl rady, učitel pomůže tvůrčí proces nasměrovat. Pokud některý žák bude mít problém s

prezentací, zapojí se do skupiny jiným způsobem (pouští hudbu, pomáhá během tvorby s nápady).

Prezentace:

Postupně každá skupina prezentuje svou tvorbu, ostatní sledují. Po skončení diváci děkují potleskem.

Reflexe prezentací:

Diváci: Co jste viděli? Jakou hodnotu vám to připomíná? Co vám pohyb evokoval? Pomohla vám hudba k porozumění pohybu, nebo vás mákla? apod.

Tvůrci: Co pro vás významného zaznělo od diváků? Proč to bylo pro vás významné? Jak se vám pracovalo? Co pro vás bylo nejtěžší? Jakou roli měl každý z vás při práci ve skupině, jakým způsobem jste se do společné tvorby zapojil? Jaké pro vás bylo své dílo prezentovat před ostatními?

Reflexe na závěr hodiny:

Jaký máte pocit ze společné práce a prezentace? Potřebovali byste ještě něco, co by vám pomohlo při vaší tvorbě, při prezentacích? apod.

Varianta:

Emoce (Tak jako v předchozí aktivitě byli žáci předem seznámeni s různými emocemi, dokáží se v nich orientovat, vědí, co se od nich očekává a jak je mohou pohybově zpracovat – viz Metodický komentář pro učitele).

Tvorba:

Každý žák si napíše na papír tři emoce, které mu jsou nejbližší nebo se s nimi často potýká. Následně se žáci přirozeně rozdělí do různé početných skupin. V každé skupině si navzájem ukáží svůj malý seznam emocí a snaží se společně domluvit a vybrat jednu emoci, kterou pohybově zpracují. Zvolí si k ní i patřičnou hudbu (hudba by měla emoci podporovat, doplňovat). Chovají se k sobě navzájem s respektem. Na přípravu mají asi 10–15 minut. Učitel během samostatné tvorby prochází mezi skupinami, sleduje žáky. Kdyby si náhodou někdo nevěděl rady, učitel pomůže tvůrčí proces nasměrovat. Pokud některý žák bude mít problém s prezentací, zapojí se do skupiny jiným způsobem (pouští hudbu, pomáhá během tvorby s nápady).

Prezentace:

Postupně každá skupina prezentuje svou tvorbu, ostatní sledují. Po skončení diváci poděkují potleskem.

Reflexe prezentací:

Diváci: Není nutné hned hádat danou emoci. Ze začátku stačí, když budete popisovat, co jste viděli: Natažené ruce k obloze, neustálé pohledy za sebe, schoulené tělo do klubíčka, ... a postupně se doberete k tomu, co vám to připomíná – je to, jako kdyby něco chtěla, je to, jako kdyby ji někdo sledoval, je to, jako kdyby byl smutný...

Tvůrci: Chtěli byste slovy popsat, co jste chtěli vyjádřit? Podařilo se divákům porozumět pohybu. Co pro vás významného zaznělo od diváků? Proč to bylo pro vás významné? Jak se vám pracovalo? Co pro vás bylo nejtěžší? Jakou roli měl každý z vás při práci ve skupině, jakým způsobem jste se do společné tvorby zapojili? Jaké pro vás bylo své dílo prezentovat před ostatními?

Reflexe na závěr hodiny:

Jaký máte pocit máj ze společné práce a prezentace? Jaký způsob spolupráce se vám ve skupině osvědčil? Dokážete popsat, na čem ze společné práce máte největší podíl, čím jste společně tvorbě přispěli? Potřebovali byste ještě něco, co by vám pomohlo při vaší tvorbě, při prezentacích? apod.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK kulturní Kulturní a umělecké sebevyjádření KKT-SVJ-000- ZV9-001	<i>Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • poskytují žákům prostředí, ve kterém se cítí být motivováni ke tvorbě a experimentování s různými uměleckými technikami a médii, podporují jejich kreativitu a fantazii a nechávají je vyjádřit své myšlenky a emoce prostřednictvím osobitého díla • podporují žáky ve vyjádření jejich osobní identity, emocí, postojů a hodnot prostřednictvím vlastní tvorby a prezentace jejich výsledků
KK k podnikavosti a pracovní Spolupráce a týmová práce KPP-TYM-000- ZV9-001	<i>Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zadávám pravidelně aktivity, kde budou žáci pracovat v párech, skupinově, v týmu • vytvářím různorodé pracovní skupiny, aby se žáci učili spolupracovat s jinými lidmi, pomáhám žákům nastavit role, nabízím možnost výběru rolí
KK osobnostní a sociální Identita KOS-SEB-000- ZV9-001	<i>Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • vedu žáky k tomu, aby si uvědomovali emoce a potřeby sebe sama i druhých • poskytují podporu při organizaci projektů a činností, aby si žáci osvojili dovednosti samostatné i skupinové práce

Metodický komentář pro učitele

Životní hodnoty

Před samotnou tvůrčí aktivitou je dobré žáky seznámit s životními hodnotami. Doporučuji použít motivační karty (<https://www.b-creative.cz/svetem-hodnot-i-value-cards/>).

Žáci se posadí do kruhu, před sebou mají motivační karty a společně z nich vybírají hodnoty, které jsou pro ně v daném věku důležité. Učitel se zdrží komentáře, nehodnotí, jestli je to správně či špatně. Pokud něčemu nerozumí, na kartách je vždy vysvětleno, co jaká hodnota obnáší, znamená. Pokud karty nemáte, žáci společně píšou seznam lidských hodnot. Nejlépe na velký balicí papír. Učitel dává prostor pro diskusi. Žáci se nepřekřikují, naslouchají si, doplňují se. Jakmile je téma vyčerpáno, učitel ukončí diskusi.

Z vybraných karet vytáhne jednu hodnotu a na ní může názorně ukázat, jak s ní budou žáci pracovat dál. Pomocí otázek dovede žáky, jak lze danou hodnotu ztvárnit pohybem. Příklad: SVOBODA. Co pro tebe znamená svoboda? Co nesvoboda? Jak reaguje tvoje tělo, když mu dá někdo omezení, zákaz? Jak reaguje, když dostane najednou svobodu, volnost? Jak byste z těchto informací postavili krátký pohybový příběh, pohybovou etudu? Upozorníme žáky, že je dobré při tvorbě pracovat s protiklady (svoboda × útlak). Někdy stačí jen gesto, kdo je spíše introvert (např.: víra – sepnuté ruce).

Pohyb je doprovázen hudbou. Na počítačích nebo mobilech si žáci pomocí Spotify nebo YouTube najdou vhodnou hudbu, která podpoří, doladí, dokreslí pohybový příběh. Zkusíme jim dát volnost ve výběru skladeb. Pokud by si nevěděli rady, učitel nabídne variantu. Instrumentální skladby budou nejvhodnější (bicí, viola, klavír, Beata Hlavenková – album Theodoros, Steve Reich, Hauschka...)

Emoce

Před samotnou tvůrčí aktivitou je dobré s žáky probrat emoce. Doporučuji používat motivační karty <https://www.b-creative.cz/karty-emoci-i-mixed-emotion-cards/>.

Žáci se posadí do kruhu, před sebou mají motivační karty a společně z nich vybírají emoce, které ve svém věku nejčastěji prožívají, zažívají. A nebo, které by zažívat chtěli. Může se stát, že rovnou k emocím budou říkat příklady ze života, kdy danou emoci cítili. Učitel dává prostor pro komunikaci. Může klást doplňující otázky a usměrňovat diskusi. Je nezbytné, aby si spolužáci naslouchali a dávali prostor jeden druhému sdělit, co je potřeba. Po chvíli výběr emočních karet ukončí. Vybídne žáky, aby si každý napsal na papír tři emoce, které nejčastěji zažívá nebo mu jsou blízké. Výběr si mohou usnadnit tím, že přemýšlí, jak by danou emoci ztvárnili pohybem. Pokud si to nedokáží představit, učitel ukáže příklad. Vybere emoci, např.: STRACH. Pomocí otázek žáky přivede na vlastní řešení. Když máš strach, když se něčeho bojíš, jak tvoje tělo reaguje? Reaguje stejně, jako když zažíváš radost? Spíš se tělo uzavře, nebo otevře? Jak to znázorníš? Nenuťme žáky do velkého pohybu, tance. Stačí velmi jednoduše. Chůze, couvání, schoulení do klubíčka. Emoce se může projevit i ve výrazu obličeje. Když jsou žáci takto poučeni, rozdělí se do skupin.

Tak jako u předchozí aktivity je pohyb doprovázen hudbou. Na počítačích nebo mobilech si pomocí Spotify nebo YouTube najdou vhodnou hudbu, která podpoří, doladí, dokreslí pohybový příběh. Zkusíme dát žákům volnost ve výběru skladeb. Pokud by si nevěděli rady, učitel nabídne variantu. Instrumentální skladby budou nejvhodnější (bicí, viola, klavír, Beata Hlavenková – album Theodoros, Steve Reich, Hauschka...)

V průběhu tvorby vede učitel žáky k odpovědnosti za společnou činnost, k formulování vlastních potřeb pro tvůrčí činnost a prezentaci jejich výsledků. Vede žáky ke spolupráci, naslouchání, pozorování, komunikaci, ...

Popis ověřování

Učitel:

- sleduje zapojení žáků do činností a jejich aktivitu;
- povzbuzuje žáky v jejich výběru a zpracování hodnot a emocí, zároveň respektuje, pokud má žák ostych, je introvertní apod. – nabízí možnosti, jak svou roli zvládnout, nebo nabídne alternativní činnost;
- sleduje, jak žáci reflektují svoji činnost;
- sleduje, jak žák popisuje spolupráci ve skupině a míru svého zapojení, co pro něj bylo efektivní, jakými argumenty svá tvrzení o práci ve skupině podporuje;
- sleduje, na jaké úrovni žáci využívají nabídnuté výrazové prostředky (řeč těla) – zda vědomě používají řeč těla (gesta, mimiku, postoje, pohledy, držení těla a další projevy), dokáží ji vhodně použít k vyjádření emocí, nálad, jsou schopni z daného kontextu porozumět neverbální komunikaci a vlastními slovy ji popsat ;
- Ověřuje, zda byly respektovány potřeby žáků pro společnou tvůrčí činnost a prezentaci jejich výsledků.

